

nr. 65 herfst 2009

bosmuisen - Ina Markus-Hofo

Het Hoornblad

afdeling
Hoorn/West-Friesland

Informatie en mededelingenblad van de KNNV-afdeling Hoorn/West-Friesland

Versijnt 4x per jaar (januari, april, juli en oktober)

Sluitingsdatum kopij: 7 december 2009

Redactie: Jan en Ina Marbus, Dorpsstraat 10A, 1689 EV Zwaag

Egbert Baars, Yellowlaan 24, 1695 HV Blokker

Wim van der Hulst, Van der Bloqueriestraat 3, 1623 JJ Hoorn

e-mail: dehoornbloem@hoorn.knnv.nl of info@hoorn.knnv.nl

Internet: <http://www.knnv.nl/hoorn>

Verzending: Dinie Atsma-Suidema, Elbaweg 51, 1607 MN Hem, ☎ (0228) 54 19 00

Archiefnr. 2009-001HN/04HB

Inhoud van Het Hoornblad Nr. 65

- blz. 3 Activiteitenprogramma
- 4-6 Toelichting
- 6 Hoe dom zijn we?
- 7 Van de bestuurstafel
- 8-9 Verslag excursie Weerribben
- 9 Kamperen en Reizen
- 10 Wie het kleine niet eert...
- 11 Vlinder/libellenwerkgroep
- 12 Nachtvlindernacht 1
- 13-14 Verslag vlinder/libellenexcursie De Weelen
- 14 Nachtvlindernacht 2
- 15 Verslag Insecten Big Day
- 16 Nacht van de Nacht / Oktober Kennismaand
- 17 Zoogdierwerkgroep ***nieuw***
- 18 Plantenwerkgroep
- 19 Tussen Duin en Dijk / LJ (Landelijke Jongeren)
- 20-21 Zeevang vanuit oude schoolbus
- 21 Natura 2000 fotowedstrijd
- 22 Natuurwerkdag / Wie vaart er mee?
- 23 Vogelwerkgroep
- 24 Verslag vogelwerkgroep 17/9
- 25 Steenuilen in West-Friesland
- 26 KNNV op Floralia Twisk
- 27 De Specht
- 28 De Hoornbloem
- 29-30 Waarnemingen

Bij de voorplaat: Bosmuizen, tek. Ina Marbus-Hotho

Komt er een Zoogdierenwerkgroep? Zie pagina 17

Activiteitenprogramma

OKTOBER

- weekend 2-4 **Vogeltrekweekend Vlieland**
zondag 11 **Zoogdierexcursie** Oostvaardersplassen, zie pagina 17
dinsdag 13 **Lezing over bijen**, zie toelichting
woensdag 14 **Plantenwerkgroepbijeenkomst**, zie pagina 18
donderdag 15 **Vogelwerkgroepbijeenkomst**, zie pagina 23
zaterdag 17 **Paddenstoelexcursie** Robbenoordbos, zie toelichting
zaterdag 24 **Nacht van de Nacht-excursie** Grote Waalpark Hoorn,
zie pagina 16
woensdag 28 **Start cursus Natuurlijk Tuinieren**, zie pagina 28

NOVEMBER

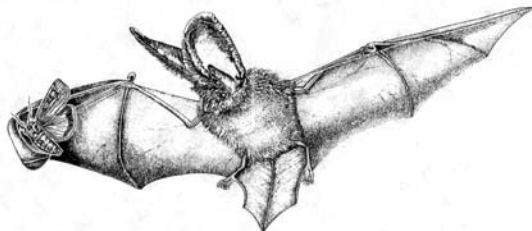
- zondag 1 **Excursie Noordpier**, zie toelichting
zaterdag 7 **Landelijke Natuurwerkdag**, zie pagina 22
maandag 9 **Vlinderwerkgroepbijeenkomst**, zie pagina 11-12
dinsdag 10 **Lezing Vleermuizen**, zie toelichting en pagina 17
donderdag 12 **Vogelwerkgroepbijeenkomst**, zie pagina 23
zaterdag 14 **Kleine Rietganzenexcursie**, zie toelichting
woensdag 18 **Plantenwerkgroepbijeenkomst**, zie pagina 18
zondag 22 **Natura 2000 excursie** in De Zeevang zie pagina 20
donderdag 26 **Braakballen pluizen**, zie toelichting en pagina 17
zaterdag 28 **SOVON/VOFFdag** Nijmegen, zie www.sovon.nl
zondag 29 **Duinexcursie Hargen**, zie toelichting

DECEMBER

- donderdag 10 **Vogelwerkgroepbijeenkomst**, zie pagina 23
zaterdag 12 **Excursie Oostvaardersplassen**, zie toelichting
dinsdag 15 **Lezing Sterrenkunde** door Orion, zie toelichting
woensdag 16 **Plantenwerkgroepbijeenkomst**, zie pagina 18

JANUARI

- zondag 3 **Nieuwjaarswandeling** Scharwoude, zie toelichting
donderdag 14 **Vogelwerkgroepbijeenkomst**, zie pagina 23
zaterdag 16 **Excursie Den Oever en Dijkgatweide**, zie toelichting

Toelichting activiteitenprogramma

De lezingen worden - tenzij anders vermeld - gehouden in de oefenzaal van de Hoornse Harmonie, Achterstraat 43 - 45 te Hoorn. Zaal open om 19:30 uur.
Er wordt in de zaal niet gerookt.

De meeste excursies starten bij de kleine P aan het Dampten in Hoorn, even voorbij de begraafplaats. Vanaf de trein (en de fietsenstalling) is het 8 minuten lopen.
Bel bij twijfelachtig weer even naar de vermelde contactpersoon.

Dinsdag 13 oktober: Lezing over bijen door Arie Koster

De heer Koster zal ons vanavond aan de hand van zijn website www.bijenhelppdesk.nl het een en ander vertellen over de bijen in het algemeen. Ook zal hij ons de nodige richtlijnen geven, hoe wij door inrichting van onze tuinen, beheer en onderhoud een steentje kunnen bijdragen tot het in stand houden van deze insectensoort. Ook andere insecten, vlinders, vogels, etc. zullen hiervan meeprofiteren. Een bezoek aan de website van Arie Koster (voorafgaand aan de lezing) is dan ook eigenlijk een must.

Zaterdag 17 oktober: paddenstoelenexcursie Robbenoordbos

Het Robbenoordbos staat bekend om z'n vele en vaak bijzondere paddenstoelensoorten. Binnen onze afdeling zijn er niet heel veel kenners. Maar dat weerhoudt ons er niet van op zoek te gaan naar de verscheidende soorten en te kijken of we eruit kunnen komen met de meegenomen boekjes. Vertrek vanaf het Dampten om 09:00 uur. Terug omstreeks 13:00 uur. Voor informatie: Eric de Vroome, telefoon: (0229) 76 90 57 of e-mail: vroome@xs4all.nl

Zondag 1 november: Excursie naar de Noordpier

Wat kunnen we er tegenkomen? Hopelijk veel trekvogels, zoals **STEENLOPERTJES** en misschien wel een **PAARSE STRANDLOPER**. Ook maken we kans op **IJSEEND**, **JAN-VAN-GENT**, **PARELDUIKER** of **ROODKEELDUIKER**. Wij nemen goed weer mee. Maar een leuke golfslag is ook niet te versmaden! En wat denkt u van leuke strandvondsten?

Vertrek is om 09:00 uur vanaf het Dampten. Terug halverwege de middag. Informatie bij Resi Zabel en/of Michel Kleij, telefoon: (0229) 23 05 24 (denk om winddichte kleding en stevig schoeisel).

Dinsdag 10 november: Lezing over vleermuizen door Marjan van Oosten

Marjan van Oosten is biologe en is zich na haar studie (waarin zij een steenmarteronderzoek heeft gedaan) gaan specialiseren in vleermuizen. Zij zal ons vanavond veel kunnen vertellen over het leven van deze nachtdieren: biotoop, voedsel, leefwijze. Daar het te laat in het jaar is en de vleermuizen waarschijnlijk reeds met hun

winterslaap begonnen zijn, kan deze lezing misschien een vervolg krijgen met een excursie onder haar leiding in het voorjaar van 2010. Een bezoek aan de website's www.vleermuisopvangenonderzoek.nl en www.vleermuis.net zijn zeker de moeite waard.

Zaterdag 14 november 2009: Kleine rietganzenexcursie Friesland

Het blijft een bijzondere ervaring de grote groepen ganzen te ontmoeten. En dan te bedenken dat deze vogels broeden in onbewoonde oorden in het hoge noorden. Nog bijzonderder is de concentratie van 20 tot 30.000 **KLEINE RIETGANZEN** in de graslanden rond Workum. Een unicum! Ga mee om dat eens te ervaren! Vertrek Dampten 09:00 uur. Terug ca. 16:00 uur. o.l.v. Jan Marbus, telefoon: (0229) 23 04 19 of 06 20 63 84 31.

Donderdag 26 november: Braakballen pluizen - zie ook pagina 17

Als je wilt weten welke muizen er in je omgeving voorkomen kun je het beste uilenballen gaan uitpluizen. Daarin zitten de kaakjes en schedeltjes die voor elke soort kenmerkend zijn. Erg leuk om te doen! Wie helpt ons mee de muizen in kaart te brengen? Plaats: De Hoornbloem, Dorpsstraat 10a in Zwaag. Graag even tevoren aanmelden via e-mail: dehoornbloem@hoorn.knnv.nl of telefoon: (0229) 23 04 19.

Zondag 29 november: Duinexcursie korstmossen

Het is niet de tijd van het jaar voor veel plantengroei, maar ook in deze tijd kunnen we in het open en half open duin van Schoorl e.o. genieten van de korstmossen. We zullen vanaf parkeerplaats Hargen aan Zee een wandeling van ca. 7 km maken, waarin we ook een gedeelte van het onlangs verbrande natuurgebied zullen aandoen. Vertrek Dampten om 09:00 uur, vermoedelijk halverwege de middag terug, dus brood e.d. meenemen. Voor informatie: Anneloes ter Horst, telefoon: (0226) 45 29 90. Last minute: 06 17 62 80 20.

Zaterdag 12 december: Excursie Oostvaardersplassen

"Het uitgestrekte, moerasachtige landschap van dit gebied is uniek. Want echt ongerepte gebieden waar de natuur onbelemmerd haar eigen gang mag gaan, kom je niet vaak meer tegen, zeker niet in Nederland." Zo omschrijft Staatsbosbeheer haar Oostvaardersplassen. Hoe zal het de grote grazers deze winter vergaan? We gaan het zien. We bezoeken onder andere de vogelboulevards de Grote praambult en we maken een wandeling in het gebied. Vertrek om 09:00 uur bij het Dampten, terug halverwege de middag. Meer informatie bij Trudy Winthorst, e-mail: trudy-winthorst@quicknet.nl, telefoon: 06 10 82 55 68.

Dinsdag 15 december: Lezing over sterrenkunde door Sterrenwacht Orion

2009 is het jaar van de Sterrenkunde! Sterrenwacht Orion zal vanavond een lezing houden over ons sterrenstelsel, de invloed hiervan op het weer en een relatie weten te leggen met al wat leeft op onze aardbol. Ons zonnestelsel zal

ongetwijfeld de nodige aandacht krijgen met haar planeten, welke weer te verdelen zijn in binnen- en buitenplaneten.

Informatie vooraf kunt u uiteraard vinden op de website www.orionweb.nl.

Zondag 3 januari 2010: Nieuwjaarswandeling Scharwoude.

De traditionele nieuwjaarswandeling vandaag met "de zoete inval" bij Debby en Sander. Ze wonen naast het gemaal Westerkogge. We gaan langs de dijk en het Dwaalpark bij Scharwoude van een Hollands winterse dag proeven. Na afloop staat de soep klaar. Wil je deze eerste zondag van 2010 met nog meer inspiratie omlijsten dan kun je een (natuur) verhaal, muziek, gedicht etc. verzorgen. Voor de organisatie zou het makkelijk zijn als je je een paar dagen vooraf aanmeldt.

Meenemen: koffiebeker en een soepkom met lepel, en warm drinken voor onderweg. Verzamelen 10:00 uur (!) bij het gemaal Westerkogge in Scharwoude (er wappert een vlag!), terug circa 14:00 uur. Bus Arriva 114 vanaf Hoorn 9:50 uur. Voor informatie: Debby Doodeman, e-mail: debbydoodeman@planet.nl, telefoon: 06 30 02 18 16.

Zaterdag 16 januari 2010: Excursie Den Oever en Dijkgatweide

Vandaag doen we Den Oever weer eens aan. Het blijft een interessante omgeving. Je bent zowel bij het IJsselmeer als de Waddenzee. Vogels als **MIDDELSTE ZAAGBEK**, **DODAARS** en **NONNETJE** zijn altijd wel aanwezig. Maar met een beetje geluk verblijven er wat zeldzamere soorten. Daarna willen we het topgebiedje Dijkgatweide bezoeken. Het is een 64 hectare groot gebied tussen het Robbenoordbos en het Dijkgatbos in de Wieringermeer, dat tussen augustus 2007 en mei 2008 is ingericht als natuurgebied. Dit nieuwe landschap verbindt de beide bossen, voor natuur en recreatie. Ook is een oude Zuiderzeekreek in ere hersteld. Er zijn al heel wat (bijzondere) vogelsoorten gezien. Elk jaargetijde biedt hier andere soorten en een bezoek is dus zeker de moeite waard.

Vertrek om 09:00 uur vanaf het Dampten. Terug aan het begin van de middag. Voor informatie: Eric de Vroome, telefoon: (0229) 76 90 57 of e-mail: vroome@xs4all.nl.

Hoe dom zijn we?

En dan dachten we met de film *The Inconvenient Truth* al keihard ieders ogen te openen (is nog te zien in het Filmhuis, Peperstraat in Enkhuizen op 11 november)... nu draait de film *The Age of Stupid*. Je zou zeggen, dat we onszelf niet harder met de realiteit kunnen confronteren. We zullen zien...

In Kopenhagen wordt de Wereldklimaatconferentie gehouden. De opvolger van het veelgenoemde Kyoto. Op 12 december is in de Jaarbeurs de manifestatie "Beat the Heat Now", een unieke coalitie van natuur-, milieu-, vrouwen- en ontwikkelingsorganisaties. Het moet de druk op de conferentie vergroten om tot goede besluiten te komen.

Van de Bestuurstafel

Ja hoor! De vakantie is inmiddels achter de rug. Ook het bestuur komt binnen de touwen. De eerste vergadering was op 09-09-09. Dat vonden wij een leuke datum. Sommige leden hadden nog steeds een vakantietrauma en kwamen op een vlinderachtige manier naar deze eerste vergadering.

Allerlei zaken werden weer uit de mottenballen gehaald en/of verder op de details bekeken en becommentarieerd. De lezingen staan weer op de rails of verder door Jan Duijf uitgewerkt. Daarnaast was er een apart agendapunt met betrekking tot "ons" Natura 2000-gebied De Polder Zeevang. Ook hier heeft een kleine commissie zich beijverd om het Natura 2000-gebied "Zeevang" de nodige aandacht te geven. In dit "Het Hoornblad" kunt u er meer over lezen en bezien of het iets voor u is om nader onder de loep te worden genomen.

Een andere prettig feit is dat we van onze huurlocatie nog steeds gebruik kunnen blijven maken. "De Harmonie" gaat het gebouw opknappen. De mogelijkheid is aanwezig dat we enig ongerief voor lief moeten nemen wanneer de herstelwerkzaamheden zullen gaan plaatsvinden. Maar ik ben van mening dat dit vele malen beter is dan dat we op zoek hadden moeten gaan naar een ander onderkomen. Dat is in Hoorn heel, heel erg moeilijk en daarnaast bijzonder kostbaar.

Ja! Uw bestuur heeft de smaak weer te pakken en gaat weer driftig de weg op om de natuur de helpende hand toe te steken.

DIGITALE NIEUWSBRIEF

De moderne mens wil hoe langer hoe sneller op de hoogte worden gebracht van allerlei onderwerpen. Dat is een trend van deze tijd. En door de verschillende communicatiemethoden zijn wij daartoe in staat.

Dit gebeurt vaak door het uitgeven van een digitale Nieuwsbrief. Er komt (met uw medewerking, want u bent dan de ontvanger) voor ons iets nieuws uit. Het bestuur heeft gedacht om voor de afdeling ook een Nieuwsbrief per e-mail te gaan uitgeven. Op deze wijze kunnen wij u sneller op de hoogte brengen van de activiteiten. Daarnaast kunnen wij u ook in herinnering brengen dat er bijvoorbeeld een lezing is of een excursie.

Mocht u geïnteresseerd zijn in deze gratis Nieuwsbrief dan kunt u dit kenbaar maken door u aan te melden bij onze secretaris (of via de mailinglist op onze website) onder opgave van uw e-mailadres. Het e-mailadres van onze secretaris vindt u op de binnenzijde van het achterblad van "Het Hoornblad".

Michel Kleij, voorzitter

Excursie De Weerribben

18 juli 2009

Een regenachtige dag, vertrek Dampden rond 09:15 uur en met drie auto's op weg over de dijk Lelystad. We kregen een paar fikse buien op de auto maar rond 11:00 uur aangekomen, was het aardig droog. Gids Piet Hein Kl. stond al te wachten, even sanitaire stop en op weg.

Het vijvertje vlakbij het bezoekerscentrum bracht al wat leuke dingen, de **GAGEL** stond heerlijk te geuren en in het vijvertje stond zonnedauw, dat in zijn hele plantenleven wel 2.000 insecten verorbert volgens onze gids.

Eerst door het allemanspad dat door jongeren van de JNC aldaar opgezet was. Leuke uit hout gesneden vogels e.d., een driedubbel insectenhotel, een schildershoekje, de grond bezaaid met lievevrouwebedstro en aan het eind van het pad de eerste verrassing, de **BREDE WESPENORCHIS**.

We gingen verder via een pad langs het Steenwijkdiep en daar zagen we van alles. De **KATTESTAART** stond prachtig in bloei en is de nectarplant van de **GROTE VUURVLINDER**, de eitjes worden op de waterzuring gelegd.

Ofra zag als eerste in een schim de **GROTE VUURVLINDER**. Het ging helaas heel snel dus niet iedereen had het gezien. Maar er kwamen nog meer kansen.

Wat we verder nog aan bijzonderheden zagen:

GROTE WEDERIK, **GROTE RATELAAR**, **OGENTROOST**, **KALE JONKER**, **ENGELWORTEL**, een horst van de **PLUIMZEGGE**, waarop volgens de gids een **Vos**

zijn jongen wel eens neer legt om ze droog te houden. Ook **GALIGAN** was er te vinden wat toch vrij zeldzaam is. Het gebied is ook vrij nat, meestal veengrond. We zagen in en bij het water nog o.a. **KRABBESCHEER**, **WATERSCHEERLING**, zonnedauw, **WATERAARDBEI**, **MOERASSPIREA** en bloeiend **PIJLKRUID**.

Er kwam nog een verhaal over de modderkruiper die hier veel voor komt en men ook wel weervis of dondervis noemt omdat hij bij slecht weer altijd heel onrustig wordt.

We kwamen ook de **WELRIEKENDE NACHTORCHIS** nog tegen en vlinders bij elk zonnestraaltje: **DISTELVLINDER**, veel **BONTE ZANDOOGJES**, **ATALANTA**, **DAGPAUWOOG** en **GAMMA-UILTJES**.

Onder het genot van een flinke regenbui aten wij op de picknickbanken ons broodje en daarna keken we nog even rond in het bezoekerscentrum.

's Middags gingen we verder in het Woldlakebos met gids Hans, een vriend van Conny en Trudy. Wat we daar allemaal zagen en hoorden was geweldig!

Als eerste een verkleumde **GROTE VUURVLINDER** maar we konden hem goed zien en zelfs foto's van maken, daarna een flink nat pad en véél flinke regenbuien toch nog het **LELIEMOTJE**, **DISTELVLINDERS**, **ZWARTSPRIETDIKKOPJE**, **ZWARTE- en RODE HEIDELIBELLE**, **WATERSNUFFEL**, **GEWONE PANTSERJUFFER**, **HOUTPANTSERJUFFER**,

TANGPANTSERJUFFER, LANTAARNTJE, KORAALJUFFER.

Aan waterplanten: **KIKKERBEET**, bloeiend **BLAASJESKRUID**, **KLEINE EGELSKOP**, bloeiend **KRABBESCHEER**, **GELE PLOMP** met zijn grote zaden, die daar **VARKENSOORTJES** genoemd worden.

Aan vogels: **BOSRIETZANGER**, **SPRINKHAANRIETZANGER**, **SNOR**, **ZWARTKOP**, **OIEVAAR** en tot slot een **IJSVOGELTJE**.

En dan heb ik de helft nog maar genoemd van alles en een paar sterke verhalen van de gids, zoals nog:

“Regen komt nooit gelegen maar is vaker dan je denkt een zegen”.

Dat was het nu niet echt maar ondanks de buien hebben we wat mij betreft toch een hele mooie gezellige dag gehad met elkaar met veel bijzonderheden. Voor herhaling vatbaar.

Bepie van der Wegen

KNNV Kampen en Reizen

Als bijlage van Natura (het blad van de landelijke KNNV) verschijnt in november het programma 2010 van de AKC (Algemene Kamp Commissie) en ARC (Algemene Reis Commissie). Het is een van de specialiteiten van de KNNV dat zij al jarenlang aan haar leden de gelegenheid biedt om natuurgebieden in binnen- en buitenland te leren kennen.

Op internet zijn verslagen van kampen en reizen in te zien zodat een indruk te krijgen is hoe zo'n kamp of reis verloopt. Bovendien zijn de lokaties vaak ware ontdekkingen en voor vele deelnemers een reden om die plek nog eens te bezoeken. Het inschakelen van lokale gidsen is ook een middel om in korte tijd de “highlights” op te pikken.

Geef u eens op voor een reis of kamp en ontmoet andere leuke natuurliefhebbers!

Wie het kleine niet eert...

Het is zondag 26 juli, een heerlijke zomerdag. Ik zit op het terras in de tuin te genieten van het mooie weer en de nieuwe Natura. Het blad ziet er weer goed uit met veel interessante artikelen. Eerst richt ik mijn aandacht op "Het Evolutie Mega Lab" op pagina 116. Leuk, ga ik zeker aan mee doen. Dan verdiep ik mij in een artikel over **STOFLUIZEN** op pagina 102. Vreemd dat ik die beestjes altijd over het hoofd heb gezien. Hoeveel zal ik er ongewild met een stof- of sopdoek weggeveegd hebben? Ze zijn ook zo klein. Door de duidelijke foto's bij het artikel zie ik voor het eerst hoe mooi ze eigenlijk zijn. Grote facetogen, daartussen nog 3 ocelli en prachtige lange sprieten. En dat allemaal op zo'n klein kopje. Terwijl ik zo zat te lezen landde er iets op mijn Natura en nieuwsgierig als ik ben, greep ik snel naar mijn loepje om te zien wat mij gezelschap kwam houden. Nee maar, dat kon toch niet waar zijn? Toen ik door mijn loepje keek was het of de afbeelding van de *Ectopsocus briggsi* tot leven was gekomen. Alsof hij naast zijn eigen foto zat. Alleen miste hij het pterostigma aan de vleugelrand. Volgens de tekst komt deze soort voor in bijenkasten. Nou, mijn buurman heeft bijenkasten in zijn fruittuin staan, daar zou hij dus vandaan kunnen komen. Hij was nogal traag. Toen ik hem in een petrischaaltje wilde doen deed hij geen enkele poging om weg te vliegen. Snel contact opgenomen met Jan en Ina Marbus om te vragen of zij er ook eens naar wilden kijken.

Toen ik de andere dag met mijn **STOFLUISJE** bij hen aan kwam had Ina er ook een opgescharreld om te vergelijken. Haar exemplaar was vleugelloos en heel bewegelijk zodat bepaalde kenmerken nauwelijks te zien waren. Het enige wat die twee met elkaar gemeen hadden was het brede bijtbekje. Wel waren we het er over eens dat mijn exemplaar sprekend leek op de afbeelding in Natura. Of hij het ook was zal wel altijd een vraag blijven, want toen ik twee dagen later het petrischaaltje weer uit de la haalde om er nog eens naar te kijken, zag ik dat het stofluisje dood was en een ander klein beestje heel nerveus rondrende. Diervriendelijk als ik ben, ging ik met het schaalpje naar buiten om het diertje vrij te laten. En dat had ik nu niet moeten doen want een klein briesje was al genoeg om het dode stofluisje weg te blazen. In het schaalpje zat alleen nog een opengebarsten leeg, zwart eitje dat mogelijk onder het blaadje groen heeft gezeten dat ik altijd in een bakje of potje stop als ik er in beestje in doe. Ik heb nog even contact gehad met de schrijver van het artikel, Albert de Wilde en volgens hem zijn er veel stofluizen die erg op elkaar lijken. Hij heeft die van hem op alcohol naar Geneve gestuurd om ze op naam te laten brengen. Hoewel ik het beestje dus niet tot op de soort kan benoemen was het toch een leuke waarneming waaraan ik veel plezier heb beleefd.

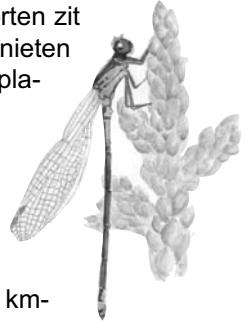
Dinie Atsma

Vlinder-/Libellenwerkgroep

Het waarneemseizoen van de meeste vlinder- en libellensoorten zit er weer op. Het was dit jaar in ieder geval mogelijk om te genieten van vele **DISTELVLINDERS**. Zelfs nu nog komen er verse exemplaren uit. De meeste zullen wegtrekken naar het zuiden.

Landelijk gezien was het een bijzonder jaar. Er zijn waarnemingen van voortplantende **KEIZERSMANTELS** in het zuiden van het land gedaan. Verder is ook de **MONARCHVLINDER**, een zeer grote vlinder uit Noord-Amerika, waargenomen.

In ons gebied zijn enkele waarnemingen van de **ORANJE LUZERNEVLINDER** bekend. En verder zijn er uit een flink aantal km-hokken in het noordoostelijk deel van West-Friesland **BONTE ZAND-OOGJES** gemeld.

De Vlinderstichting heeft een nieuwe rode lijst opgesteld. De vorige lijst was van 10 jaar terug. De balans is duidelijk negatief. Slechts enkele soorten gaan vooruit.

Van ons gebied was er geen goed referentiemateriaal. Met de vlinderatlas, die waarschijnlijk dit najaar uitkomt, is er wel een grondslag gelegd. Het blijven doorgeven van vlinderwaarnemingen van dit jaar en de komende jaren maakt het beeld alleen maar beter.

De afgelopen zomer zijn er volop activiteiten in het kader van vlinders en libellen georganiseerd. Een goede deelname was er bij de eerste Insecten-Big Day. Zie voor een kort verslag in het aparte artikel. Er is die dag door velen heel wat bijgeleerd. Ook de libellenexcursie in de Weelen van 16 augustus kende een goede opkomst. Tijdens de libellenexcursie werd het duidelijk dat het de determinatie

tussen de **BRUINRODE**- en de **STEENRODE HEIDELIBEL** soms moeilijk te maken was.

Op 26 juni en 28 augustus organiseerde het IVN en de KNNV nachtvlinder-nachten in het Streekbos en op de Vlietlanden in Onderdijk. De opmerkelijkste soorten: een **VUURSTEENVLINDER** op 26 juni en een **SERINGENVLINDER** op 28 augustus (beiden in het Streekbos). Om het nachtvlinderonderzoek uit te breiden zullen er een lamp en een lichtbak worden aangeschaft. De volgende landelijke nachtvlindernacht is op **9 juli 2010**.

Op de eerste vlinder-/libellenwerkgroepavond van dit seizoen op 7 september werd vastgesteld dat het jufferproject, ondanks enkele mooie persartikelen, nog niet echt goed lijkt aangeslagen. Er zijn nog zeer weinig meldingen binnengekomen. Blijft West-Friesland voor het grootste deel een witte vlek? Met onze ogen die kunnen kijken en onze handen die kunnen noteren moet het toch mogelijk

zijn om enkele jufferwaarnemingen vast te leggen? Er zijn zeven scholen benaderd om mee te doen aan het project. Deze scholen zullen worden gevraagd naar hun resultaten.

De werkgroepavond werd afgesloten met een kort reisverslag van Jan en Ina Marbus naar de Neusiedlersee. De overgang Oostenrijk/Hongarije was zeer frappant. Maar ook dichterbij is er een verschil tussen de Eiffel en Nederland te zien. Dit verschil is zeer waarschijnlijk toe te schrijven aan het wezenlijk andere maaibeeld. Er werd geopperd of het mogelijk is om einde mei een vlinder-weekend in de Eiffel te organiseren. Dit zal nader worden bekeken.

De volgende vlinderwerkgroepbijeenkomst is op **9 november 2009**. Op de agenda staan onder andere: voortgang vlinderatlas, voortgang jufferproject, resultaat waarnemingen vlinders/libellen 2009. Iedereen is van harte welkom! Plaats: Dorpsstraat 10a in Zwaag, van 20:00-22:00 uur.

Ad Roobeek

Nachtvlindernacht (1)

Vrijdagen 26 juni hebben we met 12 man de eerste nachtvindernacht van dit jaar gehouden in het Streekbos. Op het midgetgolfterrein zette Ton Groen een lamp met een wit doek op om het een en ander te kunnen vangen.

Dit keer werden geen bomen ingesmeerd met stroop. Na een aarzelend begin hebben we weer heel wat leuke soorten kunnen vastleggen. Rond kwart over twaalf werden de laatste vlinders binnengebracht in potjes om gedetermineerd te worden. Tegen 10 voor half twee was de klus geklaard en werden alle vlinders weer vrijgelaten.

En hieronder volgt dan de opsomming met tussen () haakjes het minimale aantal:

STIPPELMOT (3)	MOERAS-GRASUIL (1)
BRANDNETELMOT (1)	DONKERE GRASUIL (1)
GRIJZE STIPSPANNER (1)	KOMMA-UIL (1)
ZWART BEERTJE (3)	SCHIMMELSPANNER (2)
HUISMOEDER (1)	GROENE DWERGSPANNER (2)
VUURSTEENVLINDER (1)	GEWONE SPIKKELSPANNER (1)
HAGEDOORNVLINDER (5)	GRASWORTELVLINDER (1)
KLEINE ZOMERVLINDER (3)	BLAUWBANDSPANNER (1)
KOLONIEMOT (2)	GELOBD HALMUILTJE (2)
BESSENTAKVLINDER (1)	HYENA (5)
GEOEGDE BANDSPANNER (1)	SNEEUWWITTE VEDERMOT [Vijfvingerige] (1)
GEWONE WORTELUIL (1)	

Daarnaast nog enkele bladrollers en schietmotten.

Op de terugweg naar huis kwam ik in het Streekbos nog een jagende **WEZEL** tegen. En verder waren in de natte cel van de polder enkele **BOSRIETZANGERS** nog volop aan het zingen. Het was weer een geslaagde avond.

Ad Roobeek

Verlag Vlinder/Libellenexcursie

"De Weelen" 19 augustus 2009

Half bewolkt met zo nu en dan volop zon, windkracht 4, temperatuur ca. 24 graden, coördinaten: 142-525.

Vandaag met 9 mensen op pad geweest om vlinders, juffers en echte libellen in De Weelen te zoeken. We startten om ongeveer 11:20 uur en zijn een rondje vanuit de hoek Kadijk-/Grootslagweg gelopen.

Met het vaststellen van de verschillende vlindersoorten hadden we niet zo'n moeite (behalve de nachtvlinders) maar het herkennen van de libellen is een heel ander verhaal. Het verschil tussen de **BRUINRODE-** en

STEENRODE HEIDELIBEL is nauwelijks vast te stellen. Zelfs bij een gevangen exemplaar is het nog moeilijk te zien met welk beest je te maken hebt. Lopen de steepjes langs het oog nou wel of niet door? Beide soorten hebben zwart met gele pootjes, maar bij de steenrode loopt het streepje langs het voorhoofd wel door en bij de bruinrode niet. Maar wat is nou een streepje, want soms is het zo dun dat je je afvraagt of je wel werkelijk met een doorlopend streepje te maken hebt. We stelden vast dat sommige beesten niet goed opge-maakt waren (mogelijk omdat het zondag was) en dat het wel erg moeilijk communiceren was met zo'n libelle. Door de beesten zo intens te bestuderen hebben we weer meer ervaring opgedaan en onze kennis weer wat verder uitgebreid.

Het viel ons op dat er eigenlijk maar weinig Juffers (*Zygoptera*) te zien waren, er zijn veel meer Echte libellen (*Anisoptera*) waargenomen. De **DISTELVLINDERS** lijken weer op hun retour maar omdat we een aantal rupsen gezien hebben valt er dit jaar (rond september) nog een generatie te verwachten. Op het eind van onze wandeling stuitten we nog op een veldje met **BRUINE BLAUWTJES** en een **KLEINE VUURLINDER**.

Vastgestelde libellensoorten:

LANTAARNTJE (20)

KLEINE ROODOOGJUFFER (18)

HOUTPANTSERJUFFER (15)

BLOEDRODE HEIDELIBEL (10)

STEENRODE HEIDELIBEL (minimaal 7)

BRUINRODE HEIDELIBEL (minimaal 8)

PAARDENBIJTER (16)

GEWONE OEVERLIBEL (1 onzeker)
Niet gedetermineerde heidelibel (20)

Vastgestelde dagvlindersoorten:

ARGUSVLINDER (25)
ATALANTA (6 en 2 rupsen)
DAGPAUWOOG (1)
DISTELVLINDER (45 en 10 rupsen)
GEHAKKELDE AURELIA (1)
GROOT KOOLWITJE (5)
KLEIN KOOLWITJE (40)
KLEIN GEADERD WITJE (20)
KLEINE VOS (12)

BRUIN BLAUWTJE (25)
KLEINE VUURVLINDER (1)
ICARUSBLAUWTJE (2)

Vastgestelde nachtvlindersoorten:

GAMMA-UIL
BRUINE SNUITUIL
Zwarte c-uil
MUNTVLINDER
WATERLELIEMOT
IEPENTAKVLINDER
STRO-UILTJE

Ondanks de wind hebben we toch nog wat foto's van sommige soorten kunnen maken. Om ca. 14:30 uur keerden we voldaan terug bij ons uitgangspunt.

Egbert Baars

Nachtvlindernacht (2)

Op vrijdag 28 augustus waren 6 mensen op komen dagen voor de Nachtvlindernacht in Wervershoof. De telling en determinatie vond plaats bij Gerrit de Weerd. Met dank voor zijn medewerking en gastvrijheid. Zijn tuin ligt tegen een bossage en sloot. De temperatuur was 15 graden, het was er koud. Jan Pieter verzorgde de opstelling. Deze opstelling bestond uit: laken + verlichting en een lichtbak. Deze waren ieder aan een kant van het huis opgesteld, een behoorlijk eind uit elkaar en het was stikdonker op allebei de plekken. Aan het einde van de telling werden we verdreven door een plensbui. Het waaide behoorlijk en het resultaat viel tegen. De hoeveelheid muggen was groot en een paar schietmotten vonden het licht ook wel leuk. De volgende nachtvlinders werden gedetermineerd:

HUISMOEDER (1)
ZWARTE C-UIL (1)
BRUINE SNUITUIL (1)
GAMMA-UIL (3)

WATERLELIEVLINDERS (2)
BRUINE GRIJSBANDSPANNER (1)
HAGENDOORNVLINDERS (2)
VEDERMOTJE (1)

Henny van der Groep

Verslag Insecten-Big-Day

Op 26 juni, half tien 's ochtends startten wij als 11 speurders bij De Terp in het Streekbos aan deze insectendag. We vielen direct met onze neus in de boter want in de berm van de parkeerplaats werd een **BONT ZANDOOGJE** opgemerkt. In de tuin zaten **DISTELVLINDERS**, **GEHAKKELDE AURELIA'S**, **ATALANTA'S** en **BOOMBLAUWTJES**. Ook de eerste **LANTAARNTJES** en een **BRUINRODE HEIDELIBEL** werd gedetermineerd. Een **GEWONE AARDHOMMEL** en een **7-STIPPELIG LIEVEHEERSBEESTJE** werd ook opgemerkt. Op de wandeling richting het Ecoterrein kwamen we begeleid door **STAARTMEZEN** en **BOOMKRUIPERS**, naast de **BLINDE BIJ**, **1 HALVEMAANZWEEFVLIEG**, **3 IVORZWEEFVLIEGEN** (*Volucella pellucens*) en diverse **SNORZWEEFVLIEGEN** (*Episyrphus balteatus*) tegen. De vlinderlijst werd aangevuld met nog een **BONT ZANDOOGJE**, **1 KLEINE VUURVLINDER**, **1 LANDKAARTJE**, **KLEIN KOOLWITJE** en **GROOT KOOLWITJE**. Van de nachtvlinders: een **STIPPELMOT**, **GAMMA-UIL** en een grasmot *Chrysoteuchia culmella*. Er vlogen diverse **PAARDEBIJTERS**, **VARIABELE WATERFJUFJEFERS**, **KLEINE ROODOOGJUFFER**, **HOUTPANTSERJUFFER** en een **GEWONE OEVERLIBEL**. De hommellijst werd aangevuld met **BOOMHOMMEL**, **AKKERHOMMEL** en **WEIDEHOMMEL**. Daarnaast zagen we diverse **KLEINE RODE WEEKSCHILDEN** (een soort soldaatje) en de **GOUDOOGDAAS**. Het Ecoterrein leverde een **GROEN ZURINGHAANTJE**, **2 LANDKAARTJES**, **1 BONT ZANDOOGJE**, **KLEIN GEADERD WITJE**, diverse **MUNTVLINDERS**, **GEWONE NETELMOT**, **1 BLOEDRODE HEIDELIBEL** en **2 GROTE KEIZERLIBELLEN** op. Bij de paddepoel zagen we een **STEENHOMMEL**.

Aangevuld met Ko gingen we op weg naar de volgende locatie: het Zanddepot. Als nieuwe soorten werden gezien: **ARGUSVLINDER**, **SCHILDPADTOR**, **14-STIPPELIG LIEVEHEERSBEESTJE**, een **ZWARTBANDSPANNER**, **GROTE GROENE SABELSPRINKHAAN** en een **ZANDDOORTJE** (sprinkhaan). De **DAGPAUWOOG** werd hier ook gezien, echter alleen door Eric.

Bij de Lutjebroeker Weel (oostkant) was het een feest met **DISTELVLINDERS**. De **DAGPAUWOGEN** werden nu door iedereen gezien. De verlangde **BRUINE BLAUWTJES** waren talrijk aanwezig: in het afgelegde traject werden er 25 gezien. Ook het eerste **ZWARTSPRIETDIKKOPJE** liet zich zien. De lijst werd verder aangevuld met **LIEVELING**, een rups van de **KLEINE VOS**, **WATERLELIEMOT**, **BRUINE SPRINKHAAN**, **GEWOON DOORNTJE**, **STEENRODE HEIDELIBEL** en **1 VROEGE GLAZENMAKER**. De laatste stek die bezocht werd was de westkant van de Lutjebroeker Weel. Het tapijt van **RODE KLAVER** zat vol met **DISTELVLINDERS**. Ook liet het **ZWARTSPRIETDIKKOPJE** zich goed bewonderen. Opvallend aanwezig was hier verder ook de **GROTE GROENE SABELSPRINKHAAN**. Met een rondvliegende **VISAREND** kwam er een perfecte afsluiting van een heel mooie en leerzame dag, die volgend jaar vast en zeker weer op het programma zal staan.

Ad Roobeek

P.S. In totaal werden er 468 **DISTELVLINDERS**, 25 **BRUINE ZANDOOGJES** en 23 **ZWARTSPRIETDIKKOPJES** gezien en aanvallen van 285 **GOUDOOGDAZEN** getotseerd. De complete lijst zal worden gepresenteerd in het Natuurhistorisch Jaarverslag van 2009.

Nacht van de nacht-excursie

Om zelf het duister te ervaren hebben we een plek gekozen waar het donker kan zijn. Door het Grote Waalpark (Dwaalpark) lopen we **zaterdag 24 oktober** naar De Hulk binnendijks en daarna buitendijks. Vooral luisteren en tasten met de voeten, maar als je ogen aan het donker gewend zijn is er ook veel te zien. Loop maar mee!
We verzamelen om 20:00 uur bij de Flevo kano-loods achter in de Grote Waal. De wandeling duurt 1½ - 2 uur o.l.v. Jan Marbus.

Zouden er nog vleermuizen vliegen?
We nemen in ieder geval een batdetector mee. Misschien lopen er wel egels rond. Bij helder weer kunnen we zeker naar de sterrenhemel kijken.

Oktober kennismaand

Oktober Kennismaand biedt bezoekers gedurende een hele maand een kijkje in de fascinerende wereld van wetenschap en technologie. Bedrijven, instellingen en onderzoeksorganisaties in heel Nederland openen hun deuren voor de bezoekers van Oktober Kennismaand. Kom ook naar de veelal gratis festivals, proefjes, theaters, workshops, rondleidingen, excursies, lezingen,

debatten en experimenten.

Oktober Kennismaand voor iedereen! Meer info: www.oktoberkennismaand.nl

2009 { Darwinjaar
Jaar van de sterrenkunde. Zie Stichting De Koepel.
Vandaar ook onze decemberlezing van Orion.

Nog zo'n verwante wetenschap voor het buitengebeuren is de geologie. Liefhebbers van mineralen en fossielen moeten eens kijken op de Geabeurs in Amsterdam op 25 oktober.

Zoogdierenwerkgroep

De zoogdierverseniging heeft het jaar 2009 uitgeroepen als jaar van de **EGEL**. Vandaar staat op de voorplaat van Hoornblad nr. 64 een zeer fraaie afbeelding van dit prikkelende zoogdier. Een aantal KNNV-ers is door die prikkers aangestoken en wil graag binnen het verenigingsverband onderzoek doen naar de zoogdieren in ons werkgebied. Vandaar de oprichting van een zoogdierenwerkgroep.

Als binnenkomer willen we op **zondagmiddag 11 oktober** een bezoek brengen aan de Praambult bij de Oostvaardersplassen. Van daaruit hebben we een geweldig uitzicht op een grote groep **EDELHERTEN**. En in deze tijd van het jaar is het bronsttijd! Hopelijk horen we het oergebrul en zien we mannetjes vechten om hun harem. Tevens zijn er vanaf die plek vele andere zoogdieren zichtbaar: **HECKRUNDEREN**, **KONINCKSPAARDEN**, **REEËN** en **VOSSEN**. Vertrek vanaf het Dampden om 14:00 uur en 's avonds weer terug. Om logistieke redenen graag van te voren aanmelden bij Ad Roobeek als je mee wilt. Ook voor verdere inlichtingen kan je bij hem terecht.

Voor de eerste bijeenkomst als werkgroep leek het ons leuk om een zinvolle bijdrage te leveren aan het onderzoek dat de Nederlandse Zoogdierverseniging doet: het uitpluizen van braakballen. Roofvogels en uilen maken van alle niet te verteren delen van hun prooien een harige bal. Als het hinderlijk begint te worden braken ze deze bal uit. Met het uitpluizen proberen we aan de hand van de tandjes en botjes uit te zoeken welke prooien er gegeten zijn. Het is de bedoeling om het resultaat in te vullen op officiële formulieren van de VVZ. Het is altijd weer een verrassing wat er allemaal gevonden wordt!

Wij heten iedereen van harte welkom op deze Pluisavond op **donderdag 26 november**. Aanvang 20.00 uur in De Hoornbloem, Dorpsstraat 10a te Zwaag. In verband met het aantal braakballen dat meegenomen wordt het zeer op prijs gesteld dat je van te voren laat weten of je mee wilt doen deze avond. Interesse? Mail of bel naar ondergetekende, e-mail: penningmeester@hoorn.knnv.nl of telefoon: (0228) 51 59 55.

De **vleermuisavond van 10 november** sluit hier mooi op aan. Dat is meteen een goede reden om een nieuwe batdetector aan te schaffen en dan nog wat lifetraps erbij en we kunnen op jacht!

Ad Roobeek (coördinator a.i. Zoogdierwerkgroep)

Plantenwerkgroep

Hopelijk hebben we allemaal weer erg genoten van alle planten thuis en in den vreemden, voorzover we daar zijn geweest. In mijn ervaring is het een mooi plan-tenjaar geweest door een rustig voorjaar en een warme zomer.

Eind juni zijn we nog wezen kijken naar de dijkbegroeiing tussen Schardam en Beets, die gelukkig nog niet was gemaaid.

In augustus zijn we de oeverbegroeiing wezen inventariseren tegenover de schapenboerderij bij de Lutjebroekerweel en stonden daar vooral versteld van de overdadige aanwezigheid van het **BLAASJESKRUID**, een "vleesetend" waterplantje met gele bloemetjes.

Onze excursie langs de pontjesroute begin september is helaas niet doorgaan vanwege de buiigheid.

Vanaf oktober komen we maar 1x per maand bij elkaar, nu binnen in "De Hoornbloem". In deze winterbijeenkomsten proberen we met elkaar onze plantenken-nis wat op te krikken. We hebben het volgende gepland:

14 oktober: We gaan gedroogde grassen en zeggen op naam te brengen.

18 november: Op vakantie kom je andere planten tegen dan wat we hier kennen: neem ze mee op foto (liefst digitaal) of in gedroogde vorm, als je ze op naam hebt gebracht, laat ons het dan ook doen; weet je het zelf ook niet, dan kunnen we ons er gezamenlijk over buigen.

16 december: 29 november is er een algemene excursie naar de Schoorlse duinen, vooral met het oog op (korst)mossen. Deze middag kunnen we de meegenomen exemplaren nader bestuderen.

20 januari: Planten zijn er nu nauwelijks, maar hun zaden en zaaddozen wel; die gaan we nu bekijken en zien of we door een blik op zaad of zaaddoos ook direct iets over de familie kunnen zeggen.

Al deze bijeenkomsten zijn van 14:00 tot 16:00 uur op de Dorpsstraat 10a in Zwaag.

Heb je belangstelling voor plantjes kom dan eens kennismaken, een uitgebreide voorkennis is niet nodig, al doende leren we van elkaar. Tot ziens op een van onze bijeenkomsten,

Anneloes ter Horst

coördinator plantenwerkgroep

Tel: 0226 452990

e-mail: anneloes59@planet.nl

Als je in verband met werkzaamheden de pwg liever op een avond i.p.v. overdag zou willen bezoeken, laat dat dan svp eens horen! Wie weet kunnen we daarmee rekening houden.

Tussen Duin en Dijk

Het KNNV-gewest Noord-West, waartoe onze afdeling Hoorn/West-Friesland behoort, maakt deel uit van de POFF (provinciale organisaties voor flora en fauna). Tot de vaste activiteiten van de POFF behoren het organiseren van de Noordhollandse Natuurdag elke 2 jaar, en het uitgeven van het blad Tussen Duin en Dijk. Dat verschijnt 4 keer per jaar.

Tussen Duin en Dijk is een onafhankelijk blad gewijd aan het onderzoek en de bescherming van de natuur en landschap in Noord-Holland. Het wordt gemaakt voor en door vrijwilligers met een specifieke passie voor natuur. Of die passie nu voor de hele natuur geldt of specifiek voor vogels, vlinders, vissen of vleermuizen, planten, mossen of vissen.

WERVINGSACTIE

Wie zich nu aanmeldt als abonnee ontvangt de weidevogelspecial erbij (zolang de voorraad strekt) Een abonnement kost € 13,75 per jaar.

Aanmeldingen sturen naar:

Landschap Noord-Holland

t.a.v. abonnee admin. Tussen Duin en Dijk

Antwoordnummer 263

1900 VB Castricum

Jong en natuurliefhebber? De LJ is er voorjou!

De LJ (Landelijke Jongeren) is een geleding binnen de KNNV. Voor de leeftijdscategorie 20-33 jaar scheen een soort vacuüm te bestaan na de jeugdbondperiode. Ook al kun je vanaf 16 jaar lid worden van de KNNV, het merendeel behoort tot oudere generaties en de "grijze golf" is ruim vertegenwoordigd. Daarom bestaat er een LJ. Zo kunnen jongeren zich extra welkom voelen. Om de kweekbakfunctie van de KNNV een kans te geven, is ervoor gekozen de jeugdige leden zoveel mogelijk te faciliteren. In de pas verschenen folder staat alles mooi op een rijtje. Vooral het aanbod van een jeugdlidmaatschap à € 16,- i.p.v. € 26,- geeft aan dat de KNNV jonge natuurvorsers serieus neemt.

Zeevang vanuit oude schoolbus

Vanuit een originele Amerikaanse schoolbus kunt u duizenden trekvogels ontdekken in De Zeevang. Tijdens de rit door het polderlandschap zullen ervaren vogelkenners met telescopen meereizen en uitleg geven over de vogelrijkdom van dit unieke gebied. Bij molen "De Breek" in Etersheim aangekomen worden we ontvangen met een warme kop koffie en natuurlijk een stuk van de beroemde appeltaart. Al daar vertelt Lia Vriend ons over het landschap en waarom dit gebied zo bijzonder is.

Dit is in een notendop het exclusieve programma dat de KNNV-vereniging voor veldbiologie, afdeling Hoorn/West-Friesland deze dag aanbiedt. Het doel van deze tocht is mensen kennis te laten maken met dit natuurgebied van internationale betekenis.

We vertrekken uit Edam en rijden over de kleine polderweggetjes op zoek naar de grote groepen vogels; zo'n groep kan soms duizenden individuen tellen. Maar ook een solitaire vogel zoals de **SLECHTVALK** zullen we kunnen bewonderen. Misschien is hij wel bezig met zijn spectaculaire jachtmethode en stuiven de **SMIENTEN** alle kanten uit.....

De telescopen om de vogels goed te bekijken zullen opgezet worden en de vogelaars geven u uitleg. Na ongeveer een uur wordt molen De Breek aangedaan. Lia Vriend, een bekend geografe, zal een inleiding houden over het landschap van De Zeevang door de eeuwen heen. Vervolgens gaan we weer op pad om rond 14:00 uur weer terug te zijn in Edam.

Deze unieke kans om deze overwinterende vogels onder begeleiding van ervaren vogelkenners te zien, vindt plaats op **zondag 22 november**. De gele oldtimer schoolbus vertrekt om 10:00 uur vanaf de parkeerplaats bij de Grote Kerk van Edam. Deelname aan deze vier uur durende excursie bedraagt € 7,50 inclusief koffie/thee en taart. Het aantal deelnemers is beperkt, dus geef u snel op. Voor opgave en informatie kunt u liefst mailen naar debbydoodeman@planet.nl. Maar bellen kan ook: 06 30 02 18 16.

Commissie Natura 2000

Momenteel worden van alle Natura 2000 gebieden van Laag-Holland (Ilperveld, Wormer en Jisperveld, Oostzanerveld, Varkensland en De Zeevang) beheersplannen gemaakt. waarin wordt aangegeven wat er per gebied belangrijk is om de hoge natuurwaarden te behouden.

Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft de KNNV gevraagd om de Nederlandse Natura 2000 gebieden meer bekend te maken bij het grote publiek.

KNNV Hoorn/West-Friesland wil daarom polder De Zeevang aan de bewoners in de omgeving laten zien. Het karakteristieke landschap leent zich hier uitstekend voor. De (natuur) historische waarde is groot en door onderzoek goed bekend.

Zijn het in het voorjaar de weidevogels die De Zeevang een vogelparadijs maakt, zo zijn het in de winter de ganzen, **SMIENTEN** en vele andere soorten die het Zeevanggebied aandoen. Grote groepen ganzen komen op het open landschap met veel rust af. De **GOUDPLEVIER** is ook een vogel die juist de Zeevang verkiest om te verblijven. Hier kunnen zij ongestoord overwinteren. Vanaf de vele kleine polderweggetjes zijn de vogelaantallen goed te overzien.

Natura 2000 fotowedstrijd

U weet het vast nog wel! Vorig jaar deed onze afdeling als een van de 20 afdelingen mee met het landelijke KNNV Natura 2000 project met het Natura 2000 gebied "Veluwerandmeren". Dit jaar worden weer 20 gebieden belicht en is hieraan evenals vorig jaar een fotowedstrijd verbonden.

De voorwaarden zijn in het kort: de foto of foto's moeten dit jaar zijn gemaakt in een Natura 2000 gebied. De 40 Natura 2000 gebieden van beide projectjaren kunt u vinden op de website van de KNNV, www5.knnv.nl/content/fotowedstrijd.

Alleen amateurfotografen komen voor een prijs in aanmerking en de inzending sluit 1 december a.s. Naast een winnaar voor het weekendje in 2010 op het Limburgse platteland zal de jury twee eervolle vermeldingen toekennen waaraan een boekenbon is verbonden, te besteden bij de KNNV Uitgeverij.

Amateurfotografen onder ons worden dus van harte uitgenodigd voor 1 december a.s. een of meer foto's in te sturen. Kent u amateurfotografen in uw omgeving; het lidmaatschap van de KNNV is geen vereiste. Dus: zeg het voort! Meer informatie kunt u vinden op eerdergenoemde website.

Natuurwerkdag

Op **zaterdag 7 november** aanstaande is het al weer voor de 9de keer dat de landelijke natuurwerkdag wordt georganiseerd. Ook onze afdeling neemt deel aan deze dag door op het bekende Landje van Naber (langs de dijk bij

Hoorn, ter hoogte van de Grote Waal) aan het werk te gaan.

Vanaf 09:45 uur wordt er gewerkt en om 13:00 uur zullen de werkzaamheden worden gestaakt.

Gemaaid riet zal bij elkaar worden geharkt en worden afgevoerd, staand riet zal worden gemaaid, greppels zullen worden uitgehaald en hekwerk zal waar nodig gerepareerd en geschilderd worden, sloten zullen worden geschoond en verder alle klusjes die zich voordoen.

Heb je zin om mee te werken meld je dan aan op www.natuurwerkdag.nl en dan zien we je graag terug op 7 november op het fietspad langs het Landje. Voor gereedschap en drinken zal worden gezorgd denk alleen om de juiste kleding en om laarzen. Voor meer informatie kan je contact opnemen met Jan-Pieter de Krijger, telefoon: (0229) 23 97 24.

Wie vaart er mee...?

Of je was er zelf òf je hebt gehoord of gelezen van onze succesvolle vaarexcursie met ms Friesland door Natura 2000 gebied het IJsselmeer.

Omdat deze vaartocht op 6 december 2008 al eind oktober volgeboekt was, kwam al snel de gedachte op om deze vaarexcursie te herhalen.

Daarom werken we nu aan een vaartocht in het voorjaar. Het bijzondere daaraan is dat de **AALSCHOLVERS** dan vrijwel allemaal in de kolonies terug zijn en wel in broedkleed. Reserveer in je agenda alvast zaterdag 13 of zondag 14 maart. Inderdaad, we doen dat weekend 2 excursies!

Deelname in de voorverkoop (tot 1 maart) kost € 20,- per persoon. KNNV-leden betalen op vertoon van hun lidmaatschapskaart € 15,-

Aan de boot kost een kaart € 25,- resp. € 20,-

Het programma zal niet precies hetzelfde zijn als bij de eerste tocht. Nu staan vooral de aalscholvers centraal. Daarover zal ook een inleiding gegeven worden aan boord. Of het weer ook zo mee zal werken als vorig jaar wachten we maar af. Resultaten uit het verleden.....

Vogelwerkgroep

BESMETTELIJKE VOGELZIEKTE: MELD DODE VOGELS

De besmettelijke vogelziekte *Trichomonas*, ook wel bekend als 'het geel', is nu ook bij wilde vogels in Nederland vastgesteld.

Deze bovenstaande kreet van Vogelbescherming Nederland heeft gelukkig nog niet geleid tot meldingen in ons gebied (althans zelf heb ik er nauwelijks iets van gezien, laat staan vogels gevonden).

IJSVOGELS

IJSVOGELS zijn er in 2009 wel gezien en voor West-Friesland zijn er 5 broedgevallen vastgesteld (in 2008 waren dat er 11). Hopelijk neemt het aantal weer toe in onze regio. Daar kunnen wij bij helpen! Na de goedbezochte presentatie van Jelle Harder zijn er enkele gegaagdigen voor een IJsvogelwerkgroep als samenwerkingsverband van IVN en KNNV in West-Friesland. Op **zaterdag 21 november** volgt een korte cursus over het bouwen van een IJsvogelwand in De Terp in het Streekbos. 's Middags is de toepassing. Aanmelden bij m.dekrijger@landschapnoordholland.nl o.v.v. cursus. Je kunt ook bellen naar Marjan de Krijger (088) 0064 412

ZEEVANGTELLING

Ook zal de Zeevangtelling weer van start gaan. Hierbij zullen hopelijk weer leuke waarnemingen vastgesteld kunnen worden.

Eenieder die dit allemaal wil mee maken kan zich aanmelden en veel plezier beleven. Ook beginners zijn van harte welkom en je steekt er veel van op.

Beleef de lente gaf weer eens aan dat veel mensen genieten van hetgeen de natuur ons biedt. Op onze site www.knnv.nl/hoorn is ook via een camera in de nestkast te zien hoe de 9 **PIMPELMEZEN** bij de Specht zich ontwikkelden!

De Vogelwerkgroepbijeenkomsten zijn op: **12 november**
15 oktober
10 december
14 januari 2010

Steeds van 20:00-22:00 uur in De Hoornbloem, Dorpsstraat 10a in Zwaag.
Ook u bent van harte welkom om deze avonden te bezoeken.

Douwe Greydanus, coördinator vwg.
(0228) 72 01 19 of d.greydanus@quicknet.nl

Verlag VWG 17 september

De eerste avond na de zomer trok een goed gevulde Hoornbloem. Vorig jaar was het plan ontstaan in het kader van het jaar van de visdief op het landje van Naber nest gelegenheid te creëren voor de ranke vogel. Nu het broedseizoen voorbij is werd het plan uit de kast gehaald en zal Ben op de volgende bijeenkomst het ontwerp tonen.

De Broedvogelatlas-gegevens waarom Harry had gevraagd waren mee genomen en enkelen zullen die nog doorsturen. Zoals Ben toelichtte is men al bezig de tekst voor het boek samen te stellen en zal het boek in 2010 verschijnen. Leuk was dat Gerard Kenter de dorpskernen in de Zeevang had gecontroleerd op broedvogels en dat is heel anders dan in het veld.

SOORTENEXCURSIE

Ad bracht de soortenexcursie in de groep om te kijken welke plaats men wil bezoeken in het najaar. Als suggesties klonken Cap Gris Nez, Lac du Der, Dümmer See en Falsterbo. Maar ook Hoek van Holland kan mooie vogeltrek opleveren!

NIEUW KNNV INVENTARISATIEPROJECT

Het voorstel is om de Lutjebroekerweel en omgeving te gaan inventariseren. Ook kan dat met andere werkgroepen. Voor onze vereniging is het wel mooi om alles wat leeft in ons werkgebied in kaart te kunnen brengen.

De KNNV gaf t.g.v. de Floralia in Twisk op 19 en 20 september enkele vogelexcursies in de waterberging (zie pagina 26).

Met de **STEENUILEN** in West-Friesland gaat het goed! Zie volgende pagina. Voor het waarnemingsrondje begon gaf Jan een leuke presentatie op het witte doek. Debby en Ben gaven even een toelichting m.b.t. de Zeevangexcursie op 22 november (zie verdere info).

WAARNEMINGSRONDE

Hier in kwam duidelijk naar voren dat het goed gaat met de **Vos** in West-Friesland en de Zeevang. Goed voor de familie **Vos** maar minder voor onze gevederde vrienden... De **IJSVOGEL** vloog door de tuin bij Tineke en ook in Medemblik is deze actief. 74 stel **LEPELAARS** en 50 **MANTELMEEUWEN** hadden gebroed op de Vooroever aldus Cees.

KRUISBEK, **GROENE SPECHT** en alweer een zingende **ROOBBORST** bij Jan en Ina in de tuin. Ben zag 3 **ZILVERREIGERS**, **SMIENTEN** in de Zeevang. Ad had nog een **GIERZWALUW** had gezien en Peter wist **KLEINE STRANDLOPERS** en **ZILVERREIGERS** in o.a. WB Twisk.

Een **BUIZERD** die een geschoten duif van de stadsjager wist af te pikken en er vandoor ging om wat verderop deze op te peuzelen.

Dit zijn zo wat krenten uit de pap die wij op zo'n avond vernemen.

Douwe Greydanus

Steenuilen in West-Friesland

Regio	2009	Aantal nestkasten	Breedparen 2009	waarvan buiten één nestkast	Territoriaal (géén broedgeval)	Aantal leden	M bijk broedde	Jongen uitgevlogen	Jong opgesteld		Breedparen 2008	Af- /toename
1	Luc Smit	66	4	2		5	2	3	1		6	-33%
2	Nico Godfried	81	21	2	6	68	3	42	2		15	40%
4	Gerrit Groot	133	42	4		123	12	78	2		38	11%

Het gaat goed met de **STEENUILEN** hier in ons werkgebied. 750 kasten rolden bij Evert van de werktafel en kwamen in de Wieringermeer bij Luc Smit terecht. Daar worden ze bewerkt en daarna verdeeld over diverse coördinatoren die ze een bestemming geven.

Bij controles kom je bijv. een kast tegen die vol met mos is gepropt, waar in een klein kommetje een **KOOLMEES** zit te broeden. Dat betekent voor de controleur géén succes bij deze kast op **STEENUIL** gebied. De **KOOLMEES** mag zijn broedsel tot een goed einde brengen en u begrijpt ook wel dat zo'n klein vogeltje er een hele klus aan heeft gehad om die grote kast vol te proppen met mos...

Maar als we de bovenstaande gegevens bekijken kwam ons gebied uiteindelijk succesvol uit de bus. Al deze gegevens komen ook in de nieuwe broedvogelatlas te staan.

U begrijpt dat niet alle **STEENUILEN** in kasten broeden; er zijn ook er die mooi verdekt hun nest hebben en toch tellen die mee door ze te observeren. Als er twee gezien worden dan kan je aannemen dat het om een stel gaat. Ook als later blijkt dat er jongen zijn dan telt dat ook mee.

Douwe Greydanus

Sponsors gezocht

Sponsors gezocht voor de nieuwe Noordhollandse broedvogelatlas !

Kijk op www.vogelwerkgroepennh.nl/sponsoring.php

Om de uitgave van de nieuwe atlas mogelijk te maken zijn nog enkele tientallen soorten financieel te adopteren.

Kijk op de site om welke soorten het gaat en hoe verder te handelen.

KNNV op de Floralia Twisk

Terwijl er in veel dorpen in West-Friesland wordt besloten om te stoppen met de jaarlijkse Floralia-tentoonstellingen, leeft dit festijn in Twisk nog volop bij de dorpingen. Het thema “vogels” stond daar centraal in Twisk op 19 en 20 september. Om die reden was ook de KNNV uitgenodigd om daar een stand te vullen, een tentoonstellingswandje te maken over onze vogelactiviteiten en om beide dagen een excursie te geven langs de waterberging in Twisk.

Na een uitleg over het hoe en waarom van het fenomeen vogeltrek en ruikleed konden de excursiegangers naar de vele vogels kijken door de telescoop. De deelnemers vielen met hun neus in de boter: er vlogen 4 **GRAUWE FRANJEPOTEN** heen en weer! Dat dit behoorlijk zeldzaam was bewijst wel de aanwezigheid van enkele Duitsers, die op internet hadden gelezen over deze waarneming en die de lange reis van 600 km ervoor over hadden.

Ook de **GOUDPLEVIEREN** vielen in en lieten hun zwart-wit-brons-kleuren prachtig aan de mensen zien. Een groep van 50 **KEMPHANEN** liep druk op de oever heen en weer. Voor velen was het een openbaring om te zien dat er **GRUTTO's**, **WATERSNIPPEN**, **KEMPHANEN** zomaar in hun achtertuin - de waterberging - te ontdekken waren. “Wat is dat leuk! Voortaan neem ik een verrekijker mee als ik hier weer ga lopen!” klonk het enthousiast.

Ook de stand in het dorps huis werd druk bezocht. De mooie toren met nestkasten van Evert Kunst stal de show, en niet in het minst doordat er een camerakast bij stond met life-beelden en geluid van een pimpelmezengezin.

De puzzel met de telescoop en de mussentest kostte wel wat hoofdbrekens, maar er waren talentvolle vogelaartjes die met een mussendiploma naar huis konden gaan.

Hopelijk hebben er weer enkele mensen besloten dat vogelen toch echt een fantastische hobby is!

Met dank aan degenen die hebben meegeholpen.

Ina Marbus

Foto Jan Mulder

De Specht

Steeds meer mensen raken onder de indruk van de kwaliteit van de produkten van KNNV-nestkastwerkplaats De Specht. Sterker nog: die produkten worden gekopieerd (maar niet geëvenaard). In het voorjaar als het broedseizoen nadert, zijn de nestkasten gewild. Maar ook in het najaar met een naderende winter is er behoefte aan schuilplaatsen. Dan blijkt dat zo'n holte veel meer betekenis heeft dan alleen maar nestgelegenheden.

Zo valt dus ook te concluderen dat er voor een nestkastwerkplaats altijd werk is. Dat er gewerkt wordt mag duidelijk zijn: tot en met 2009 zijn 750 steenuilkasten afgeleverd, en 81 kerkuilkisten!

Meer dan 70 egelkasten verhuisden naar De Dikke Prik-egelopvang bij Schoorl-dam.

En daarnaast nog tientallen vlinderkasten en mezenkasten en insectenhôtels, al dan niet met observatiemogelijkheid.

Het meest spraakmakend is toch wel de mezenkast met camera: 24 uur continu een wakend oog over je "eigen" broedsel. Je eigen Beleef de lente! Voor ± € 80,- is dat binnen ieders bereik.

Overigens, de kleine winst die met de verkoop van de kasten wordt gemaakt, komt geheel ten goede aan de KNNV-activiteiten, bijv. het verspreidingsonderzoek dagvlinders of libellen.

De Specht: Westerblokker
132 A, schuin t.o.v. de
Nadorst.

Voor bezoek even bellen,
telefoon: (0229) 23 15 68

© westerblokker.com

De Hoornbloem

Dorpsstraat 10A, 1689 EV Zwaag,
☎ (0229) 23 04 19, e-mail: dehoornbloem@hoorn.knnv.nl

Het is weer volop oogsttijd bij de Hoornbloem. In de kas hangen talloze katoenen tassen met zaad te drogen. Er wordt dagelijks geklopt, geblazen en gezeefd om de zaadjes netjes schoon te krijgen. Als er nog mensen zijn die vanuit hun tuin zaden kunnen leveren, neem dan eens contact op. Ieder jaar is weer spannend wat er binnenkomt aan giften: Soms is het een eierdopje korenbloemzaad, een andere keer is het een kilo **BOLDERIK!** Met beide ben ik even gelukkig hoor!

De zadenwerkploeg is inmiddels al begonnen op een paar middagen. Na het dorsen komt het inpakken van de geschoonde zaden in kleine zakjes beplakt met bijbehorend etiket.

De volgende data staan gepland:

Dinsdag 6 en maandag 12 oktober vanaf 14:00 uur.

Donderdagochtenden 29 oktober, 5, 12, 19, 26 november en 3 december vanaf 09:30 uur.

Op het leveringsprogramma van De Hoornbloem staan behalve publikaties tegen ledenprijs ook mooie zoekkaarten. De gelamineerde - van oorsprong Engelse - kaarten genieten veel belangstelling. Er zijn er over tuinvogels, mini-diertjes, grassen, zeewieren, dagvlinders, waterplanten en waterdieren à €3,- of € 3,50.

Ook kunnen we weer een binoculair (stereoloep) aanbieden met een vergroting van 20x en 40x en bovenverlichting. KNNV-ledenprijs € 135,-

CURSUS NATUURLIJK TUINIEREN

Op woensdag 28 oktober start de KNNV i.s.m. De Witte Schuur in Enkhuizen de cursus Natuurlijk Tuinieren (6 avonden en 2 excursies). Op dit moment zijn er nog enkele plaatsen over. Het cursusgeld bedraagt € 60,- (KNNV-leden € 55,-).

Aanmelden: (0228) 32 03 10 of (0229) 23 04 19

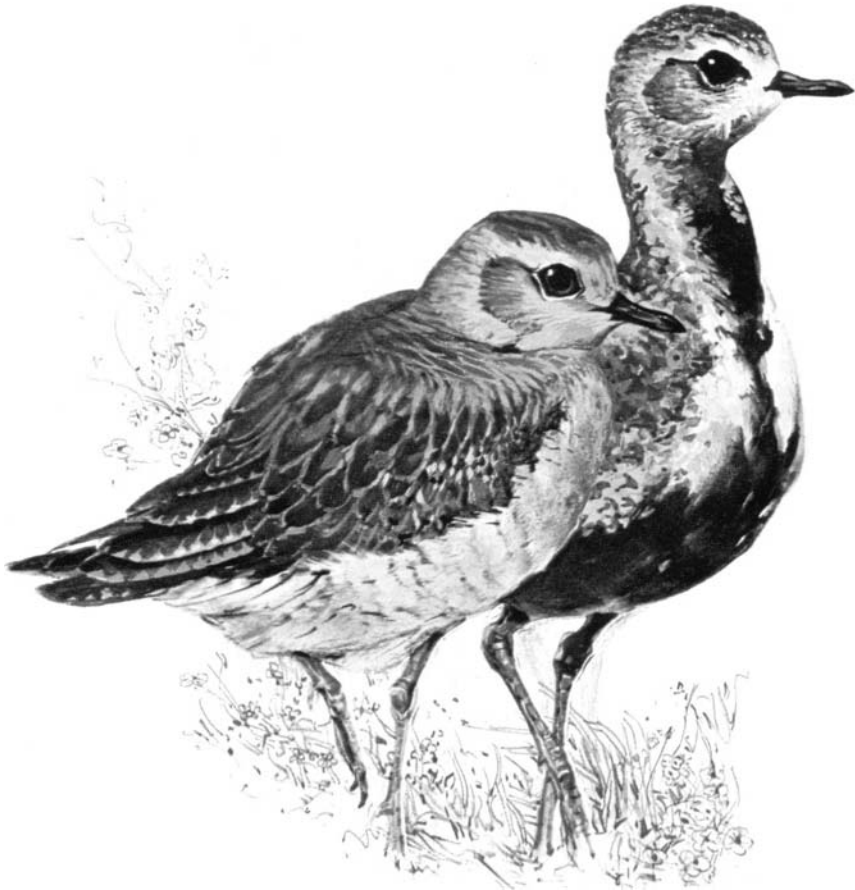
Wie liever op dinsdagavond cursus volgt of dichterbij woont kan voor dezelfde cursus ook terecht bij De Cirkel in Abbekerk. Start dinsdag 12 januari, om de 14 dagen. Ook hierbij 2 excursies op zaterdagen.

Bijzondere waarnemingen

Datum	Wat?	Waar?	Wie?
14-jun	Brilduiker	de Nek	Freek Musman
19-jun	Grote Gele Kwikstaart	de Nek	Freek Musman
26-jun	Wezel	Streekbos	Ad Roobeek
28-jun	Dwergstern	de Nek	Freek Musman
28-jun	33 Bosruiters	de Nek	Freek Musman
28-jun	Casarca	Waterberging Twisk	Douwe Greydanus
1-jul	3 Casarca's	de Nek	Freek Musman
1-jul	Ransuil	Andijk	Douwe Greydanus
3-jul	Ralreiger	de Nek	Ontdekt door Gerard Kenter
4-jul	Goudvenstertje	Lutjebroeker Weel	Ad Roobeek
12-jul	Kerkuil	Enkhuizen	Douwe Greydanus
19-jul	Krombekstrandloper	de Nek	Freek Musman
19-jul	Stenuil	Andijk	Douwe Greydanus
21-jul	2 Braamsluijpers	achtertuint Grote Oost	Kees Luijckx
23-jul	Spotvogel	achtertuint Grote Oost	Kees Luijckx
26-jul	Visarend	Lutjebroeker Weel	Ad Roobeek
27-jul	Blauwe Kiekendief	de Nek	Freek Musman
28-jul	4 Baardmanneljes	Schardam	Peter de Lange
29-jul	275 Oeverzwaluwen	de Nek	Freek Musman
31-jul	2 Zomertortels	Hoogkarspel	Ad Roobeek
31-jul	3 Bonte Zandoogjes	Hoogkarspel	Ad Roobeek
1-aug	Tweekleurige uil	Krabbersplaat	Ad Roobeek
4-aug	Oranje Luzernevlinder	Grootebroek	Ad Roobeek
4-aug	Kleine Zilverreiger	de Nek	Freek Musman
4-aug	Zwarte Roodstaart	Enkhuizen	Douwe Greydanus
5-aug	Zilverplevier	de Nek	Freek Musman
5-aug	Paapje	de Nek	Freek Musman
5-aug	Purperreiger	de Nek	Freek Musman
9-aug	285 Oeverzwaluwen	de Nek	Freek Musman
9-aug	Zwarte Roodstaart	Enkhuizen	Douwe Greydanus
11-aug	Oranje Luzernevlinder	Zuimeerweel	Ad Roobeek
12-aug	Grauwe Vliegenvanger	achtertuint Grote Oost	Kees Luijckx
15-aug	2 Temminck's Strandlopers	de Nek	Freek Musman
16-aug	365 Gele Kwikstaarten	de Nek	Freek Musman
17-aug	Wespendief	de Nek	Freek Musman
17-aug	Ruigpootbuizerd	achtertuint Grote Oost	Kees Luijckx
20-aug	Zwarte Roodstaart	Enkhuizen	Douwe Greydanus
21-aug	2 Dwergsterns	de Nek	Freek Musman
24-aug	Smelleken	de Nek	Freek Musman
25-aug	2 Bonte Vliegenvangers	achtertuint Grote Oost	Kees Luijckx
29-aug	2 Wespendief	de Nek	Freek Musman
30-aug	Tapuit	Andijk	Douwe Greydanus
31-aug	Patrijs	Enkhuizen	Douwe Greydanus

Datum	Wat?	Waar?	Wie?
1-sep	2 Heilige Ibsissen	de Nek	Freek Musman
8-sep	Wespendief	de Nek	Freek Musman
vanaf 9-sep	Grauwe Franjepoot	Waterberging Twisk	Meerderen
11-sep	Grote Zilverreiger	de Nek	Freek Musman
11-sep	Slechtvalk	de Nek	Freek Musman
12-sep	Smelleken	Krabbersplaat	Ad Roobeek
15-sep	2 Oranje Luzernevlinders	Zuimeerweel	Ad Roobeek
16-sep	Lepentak		Ad Roobeek
16-sep	Boomvalk	achtertuint Grote Oost	Kees Luijckx
17-sep	Gierzwaluw	Grootebroek	Ad Roobeek
18-sep	Buizerd	achtertuint Grote Oost	Kees Luijckx
20-sep	3 Boomvalken	Lutjebroeker Weel	Ad Roobeek
23-sep	Smelleken	de Nek	Freek Musman
23-sep	8 Putters	achtertuint Grote Oost	Kees Luijckx
			<i>Jan-Pieter de Krijger</i> <i>Natuurhistorisch secretaris</i>

Bestuur

- Voorzitter** : M. Kleij, Lijndraaier 149, 1625 ZV Hoorn,
☎ (0229) 23 05 24, e-mail: voorzitter@hoorn.knnv.nl
- Secretaris** : E.J. Baars, Yellowlaan 24, 1695 HV Blokker,
☎ (0229) 24 95 46, e-mail: secretaris@hoorn.knnv.nl
- Nat. hist. secr.** : J.P. de Krijger, Weidemolen 98, 1622 KE Hoorn,
☎ (0229) 23 97 24, e-mail: n.h.secretaris@hoorn.knnv.nl
- Penningm. & Ledenadm.** : A. Roobeek, P.J. Jongstraat 176, 1614 LK Lutjebroek ☎ (0228) 51 59 55,
e-mail: penningmeester@hoorn.knnv.nl, Rekeningnummer: 3553986
- Leden** : J.M. Duijf, Postbus 8, 1693 ZG Wevershoof,
☎ (0228) 58 52 72, e-mail: j.duijf@hetnet.nl
A.L. ter Horst, Dorpsstraat 59, 1713 HB Obdam,
☎ (0226) 45 29 90, e-mail: anneloes59@planet.nl
T. Horstman-Kooijman, James Grievelaan 6, 1695 HX Blokker,
☎ (0229) 23 53 35, e-mail: tineke_koo@hotmail.com
E. de Vroome, Veenrug 17, 1687 WN Wognum,
☎ (0229) 76 90 57, e-mail: vroome@xs4all.nl
- Erevoorzitter** : J.A. Marbus, Dorpsstraat 10A, 1689 EV Zwaag,
☎ (0229) 23 04 19, e-mail: dehoornbloem@hoorn.knnv.nl

Coördinatoren

- Plantenwerkgroep** : Anneloes ter Horst, Dorpsstraat 59, 1713 HB Obdam,
☎ (0226) 45 29 90, e-mail: anneloes59@planet.nl
- Vogelwerkgroep** : Douwe Greydanus, Julianastraat 9, 1619 XG Andijk,
☎ (0228) 72 01 19, e-mail: d.greydanus@quicknet.nl
- Vlinderwerkgroep** : Henny van der Groep, Yellowlaan 24, 1695 HV Blokker,
☎ (0229) 24 95 46, e-mail: henny@watersnuffel.nl

AANMELDINGSFORMULIER – S.V.P. INLEVEREN BIJ HET BESTUUR.

Ondergetekende meldt zich aan als:

- KNNV-jeugd lid (1 persoon tussen de 18 en 25 jaar € 15,00)
 KNNV-lid (1 persoon € 24,75 per jaar)
 Gezinslid (meer dan 1 persoon op hetzelfde adres € 31,10 per jaar)

dhr./mevr.: voorletter(s) : achternaam:

geboortejaar : telefoon :

adres :

postcode + woonplaats :

specialiteiten of interesse:

naam huisgenoot :

geboortejaar :

specialiteit of interesse :

NATUURLIEFHEBBER?

Enthousiast over mooie dingen die u in de natuur ontdekt heeft en wilt u die ervaring graag met anderen delen?

Of vindt u het buiten prachtig maar zou u wel wat meer willen weten over dat landschap, zo'n plant of dier.....

DOE DAN MEE MET DE KNNV! DE VERENIGING VOOR VELDBIOLOGIE.

Het is een club van actieve natuurliefhebbers.

Zo veelzijdig als de natuur, zo veel zijn de activiteiten van de KNNV!

Naast het programma van de plaatselijke/regionale afdelingen biedt de landelijke organisatie o.a.:

- het verenigingsblad Natura (6x per jaar)*
- kampen en reizen*
- allerlei werkgroepen (o.a. landschap, korstmossen)*
- publikaties voor ledenprijs*

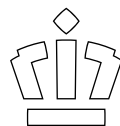
**Het landelijk bureau is te bereiken op
Boulevard 12, 3707 BM Zeist
☎ 030 - 231 47 97**

WILT U "HET HOORNBLAD" VAKER ONTVANGEN?

Gebruik dan de bon op pagina 31 en wordt lid van de KNNV-afdeling Hoorn/West-Friesland. U bent dan ook automatisch lid van de landelijke KNNV. Het kost u slechts € 24,75 per jaar.

Opzegging van het lidmaatschap melden voor 1 november bij de ledenadministratie van de afdeling.

DRUKWERK

TNT Post
Port betaald
Port Payé
Pays-Bas

AAN:

Afz. Ledenadm. KNNV
A. Roobeek, P.J. Jongstraat 176, 1614 LK Lutjebroek ☎ (0228) 51 59 55